

KPMG Law Advokatfirma DA
Postboks 7000 Majorstuen,
0306 OSLO.

Merverdiavgiftsloven § 3-6 bokstav a - Spørsmål om veihjelpsabonnement er vederlag for forsikringstjenester

Det vises til Deres brev av 4. mars 2011 til Skatt øst med anmodning om fortolkningsuttalelse på vegne av Falck Redning AS. Saken er, som De er kjent med, oversendt Skattedirektoratet til behandling.

Det reises spørsmål om veihjelpsabonnement som går ut på at kunden betaler en årlig avgift til selskapet som sikrer assistanse dersom kundens bil er utsatt for ulykker eller motorhavari og lignende. Selskapet vil berge bilen og bringe den til nærmeste verksted uten ekstra kostnader for kunden. Selskapet vil også uten ekstra kostnad kunne tilby enkle reparasjoner mv. på stedet hvor bilen har havarert. Det er ingen begrensning på hvor mange ganger man i løpet av et år kan motta veihjelp. Selskapet er forpliktet til å yte veihjelp når kunden har behov for assistanse.

De viser til forsikringsunntaket i merverdiavgiftsloven § 3-6 bokstav a og til Finansdepartementets fortolkningsuttalelse fra 2001, hvor det ble uttalt at kjernen i forsikringsvirksomhet grovt kan sies å være en overføring av risiko mot vederlag. Deretter vises det til at Finansdepartementet med henvisning til den såkalte CPP dommen (C-349/96) fra EF-domstolen, uttalte at den ytelse som skal presteres ikke nødvendigvis behøver å bestå av et pengebeløp, men også kan være andre typer ytelser som for eksempel praktisk bistand hvis forsikringstilfellet skulle inntre. Dette innebærer etter Deres oppfatning at veihjelpsabonnement som beskrevet, vil omfattes av unntaket i § 3-6 bokstav a.

Det vises videre til at det er uttalt, bla i Finansdepartementets fortolkningsuttalelse at man ved tolkningen av det norske unntaket for finansielle tjenester skal legge vekt på hvordan dette unntaket er fortolket i EU, og da med særlig vekt på hvordan dette praktiseres i Sverige og Danmark.

Avgjørende for spørsmålet i saken er EF-domstolens dom av 7. desember 2006 i sak C-13/06. Før 2009 praktiserte de fleste EU land regelverket slik at veihjelpsabonnementer tilsvarende det produktet som selskapet leverer, var en avgiftspliktig tjeneste. I dommen ble det imidlertid fastslått at slike veihjelpsabonnementer skulle anses for å være en avgiftsunntatt forsikringstjeneste etter dagjeldende sjetten avgiftsdirektiv artikkel 13B(a).

På bakgrunn av denne dommen har en rekke EU land endret sin tolkning av unntaket for finansielle tjenester slik at unntaket omfatter omsetning av slike veihjelpsabonnementer som selskapet omsetter i Norge. De dokumenterer med henvisning til den svenske "Handledning för mervärdeskatt 2010 side 1112 og danske SKATs "Den juridiske vejledning 2011-1" avsnitt D.A.5.10.2 Forsikringsvirksomhed at slike veihjelpsabonnementer er ansett som forsikringstjenester unntatt fra

avgiftsplikt i Sverige og Danmark. Fra den danske veiledningen hitsetter De bl.a.:

*"Eksempler på momsfrigivelse af forsikringsvirksomhed
Udover traditionel forsikringsvirksomhed kan der fra retspraksis fremhæves følgende eksempler på momsfri forsikringsvirksomhed:*

Vejhjelp

Tjenesteydelser leveret i form af vejhjelp i forbindelse med skader udgør en forsikringstransaktion i henhold til fritagelsesbestemmelsen. Se EF-domstolen dom i sag C-13/06, Kommissionen mod Den Helleniske Republik. SKAT har på baggrund af dommen udsendt en SKAT-meddelelse, hvoraf det fremgår, at de omhandlede assistanceydelser i forbindelse med skader på motorkøretøjer må anses for momsfrie.

Det gælder, uanset om ydelsen bliver leveret af en automobilklub eller af en anden virksomhed. Se SKM2007.620.SKAT. For at opnå momsfrigivelsen er det en betingelse, at virksomheden imod forudgående præmiebetaling forpligter sig til at yde den sikrede bistand, når vedkommende kommer i vanskeligheder som følge af en hændelig begivenhed under befordringen eller under evt. parkering."

Fra den nevnte uttalelse med referansenummer SKM2007.620.SKAT siterer De følgende:

"SKAT har på baggrund af EF-domstolens dom i sag C-13/06 fra en brancheforening modtaget en forespørgsel om dommens betydning for dansk praksis, herunder virkningstidspunktet for en praksisændring.

SKAT har udtalt, at de i dommen omhandlede assistanceydelser i forbindelse med skader på motorkøretøjer eller ulykker vedrørende disse må anses for momsfrie, uanset om de leveres af en automobilklub eller af en anden virksomhed, feks. en erhvervsvirksomhed, der leverer ydelserne med gevinst for øje. Det er alene en betingelse for momsfrigivelse, at virksomheden imod forudgående præmiebetaling forpligter sig til at yde den sikrede i henhold til kontrakten om assistance bistand, når vedkommende kommer i vanskeligheder som følge af en hændelig begivenhed under befordring eller under evt. parkering."

Etter Deres oppfatning vil den endringen som har skjedd i EU landenes fortolkning av unntaket for forsikringstjenester på bakgrunn av EF- domstolens dom i sak C-13/06, også ha betydning for fortolkningen av det norske unntaket for omsetning av forsikringstjenester. Dette må i særlig grad gjelde da praksisen i Danmark og Sverige er endret i anledning dommen

De ber om en bekreftelse på at Deres forståelse av at det norske unntaket for omsetning av forsikringstjenester i merverdiavgiftsloven § 3-6 bokstav a omfatter omsetning av veihjelsabonnementer som beskrevet ovenfor.

De reiser deretter spørsmål ved når et eventuelt virkningstidspunkt for en endret praksis bør settes. De

viser spesielt til at det i Danmark ble innført overgangsordninger for de som omsatte veihjelpsabonnementer slik at abonnementer som ble fakturert i 2007 gjeldene for året 2008 kunne bli ansett som avgiftspliktige for denne omsetningen. Etter Deres oppfatning bør også skatteetaten kunne gi overgangsregler i forbindelse med at veihjelpsabonnementene blir ansett for å være unntatt avgiftsplikt. En slik overgangsregel vil typisk kunne innebære at alle veihjelpsabonnement som er fakturert inntil en viss dato kan anses som avgiftspliktig, mens fakturering etter denne datoen skal skje uten avgift.

Skattekontoret viser innledningsvis i sin oversendelse til at Viking Redningstjeneste AS og Falken Redningstjeneste AS i fellesskriv av 19/3-70 ble antatt avgiftspliktige for veihjelpstjenester. Standpunktet antas å ha blitt lagt til grunn, både av forvaltningen og tjenestetilbydere.

Skattekontoret anser at veihjelpsordningen, slik den er fremstilt, har klare trekk av å være en forsikringsordning. Med henvisning til EU-retten mener skattekontoret at veihjelpsabonnement som omhandlet, bør anses unntatt fra avgiftsplikt.

Hva gjelder anmodningen om at det settes et skjæringspunkt, for det som antas å ville utgjøre en overgang fra avgiftsplikt og fradragsrett til unntak fra avgiftsplikt og avskåret fradragsrett, ser ikke skattekontoret at mva-retten gir etaten kompetanse til et slikt tiltak. Gitt at rettsstilstanden er at et slikt veihjelpsabonnement er unntatt fra avgiftsplikt, antas eventuelle krav om korrigering av utgående avgift tilbake i tid, å måtte behandles på ordinær måte. Noe annet er det at inngående merverdiavgift, som er fradragsført i perioder hvor også omsetningen er behandlet som avgiftspliktig, ikke bør være noe prioritert kontrollområde.

Skattedirektoratets bemerkninger

Skattedirektoratet slutter seg til Deres og skattekontorets lovforståelse og legger til grunn at omhandlede veihjelpsabonnement må anses som vederlag for forsikring omfattet av unntaket for finansielle tjenester etter merverdiavgiftsloven § 3-6 bokstav a.

Forarbeidene til Merververdiavgiftsreformen 2001 har en relativt kortfattet omtale av unntaket for forsikringstjenester. I den generelle omtalen av forslaget til unntak angis det i utgangspunktet å omfatte livs-, skade og kredittforsikringer. Under særbemerkningene uttales det at unntaket innebærer at virksomhet som krever tillatelse etter lov 10. juni 1988 nr. 39 om forsikringsvirksomhet (livs-, skade- og kredittforsikring) unntas. At unntaket ikke er begrenset til slike virksomheter gjøres imidlertid klart i Finansdepartementets tolkingsuttalelse av 15. juni 2001 om merverdiavgiftsunntaket for omsetning av finansielle tjenester. I kapittel 2.1 vises det riktig nok igjen til at ytelse av forsikringstjenester er nærmere regulert i lov om forsikringsvirksomhet, men det poengteres at det ikke finnes noen lovfestet definisjon av begrepene forsikring og forsikringsvirksomhet. Etter departementets vurdering kan forsikring grovt sett sies å innebære overføring av risiko mot vederlag. En forsikringstjeneste kjennetegnes ved at en forsikringsgiver forplikter seg, mot betaling av en premie, til å yte forsikringstaker eller andre (medforsikrede) den ytelse partene ble enige om skulle ytes dersom forsikringstilfellet skulle inntre. Departementet viste til at dette også ble lagt til grunn i EF-domstolens dom i sak C 349/96 av 25. februar 1999, Card Protection Plan Ltd. (CPP) og la til grunn tilsvarende avgrensning i relasjon til unntaket for forsikring i merverdiavgiftsloven.

CPP-saken gjaldt en rekke spørsmål. Av interesse for nærværende sak er at det fastslås at unntaket for forsikring i EUs 6. avgiftsdirektiv 77/388 artikkel 13, punkt B, litra a ikke er begrenset til å omfatte transaksjoner utført av subjekter som har tillatelse til å opptre som forsikringsgivere. Retten viser til at forsikringsdirektivet 73/239, etter endringsdirektiv 84/641, klassifiserer assistanse i form av bistand til personer som kommer i vanskeligheter under befordring eller under fravær fra bopel eller fast oppholdssted som en forsikring. Det fastslås at forsikringsgiver ikke nødvendigvis må yte et pengebeløp, idet det også kan være tale om å oppfylle assistansevirksomhet ved naturalytelser, dvs. for eksempel praktisk bistand. Videre fastslås det i dommen at det ikke er noen grunn til at begrepet forsikring i avgiftsdirektivet ikke skal sammenfalle med tilsvarende i forsikringsdirektivet 73/239. Retten konkluderte således med at ytelse av assistanse mot en betaling av premie var en unntatt forsikringstjeneste etter EUs avgiftsdirektiv.

I sak C-13/06, hvor Hellas, etter stevning fra EU-kommisjonen, ble dømt for traktatbrudd, har EF-domstolen fastslått at en forpliktelse til å yte veihjelp mot en årlig premie fra abonnenter er omfattet av begrepet forsikringstjeneste i EUs 6. avgiftsdirektiv. Retten viser til at det i CPP-dommen er klarlagt at det ikke er noe som kan begrunne at uttrykket forsikring tolkes forskjellig i henholdsvis forsikringsdirektivet og avgiftsdirektivet og uttaler deretter i avsnitt 12 (dansk versjon):

”I så henseende skal det bl.a. fremhæves, at i henhold til artikkel 1, stk. 1, i direktiv 73/239 omfatter begrepet direkte forsikringsvirksomhet begrebet assistansevirksomhet i samme artikkel 1, stk. 2. Sidstnevnte virksomhed, der vedrører assistance til personer, der kommer i vanskeligheder under befordring eller under fravær fra bopælen eller det faste opholdsted, består i mod forudgående præmiebetaling at forpligte sig til omgående at yde den sikrede i henhold til kontrakten om assistance bistand, når vedkommende kommer i vanskeligheder som følge af en hændelig begivenhed. En sådan bistand kan bl.a. bestå i kontantsydelse eller naturalydelse, i givet fald ved benyttelse af tjenesteyderens eget personale eller materiel. Som det fremgår af samme direktivs artikel 2, stk. 3, kan en sådan bistand i tilfælde af skade eller ulykke, der rammer et vejkjøretøj, bl.a. bestå i reparation på stedet eller i en transport af kjøretøjet til det sted, hvor reparationen vil kunne foretages.”

Videre hitsettes fra dommens avsnitt 14:

”Af ovenstående betragtninger i deres helhed må, som Kommisjonen med føje har anført, sluttes, at ydelser i form af veihjælp, som et organ som ELPA forpligter sig til at yde sine abonnenter mod disses indbetaling af et fast årligt bidrag, i tilfælde af udlødning af risikoen for skade eller ulykke, der dækkes af dette organ, er omfattet af begrepet forsikringstransaksjoner” i sjette direktivs artikkel 13, punkt B, litra a), og derfor skal være fritaget for moms”

Det kan således fastslås at virksomhet med veihjelp ved uhell eller ulykker mot en årlig premie i form av abonnement, ”medlemsskap” og lignende er ansett som en unntatt forsikringstjeneste etter EUs avgiftsdirektiv, tidligere 6. direktiv artikkel 13 B bokstav a, nå direktiv 2006/112 artikkel 135 første ledd bokstav a. Dette er også lagt til grunn i dansk og svensk avgiftsrett.

Skattedirektoratet har tidligere uttalt at veihjelp mot kontingent eller abonnement ikke kan anses som forsikringstjenester, men er avgiftspliktig tjenester etter tidligere merverdiavgiftslov § 13 annet ledd, nå mval § 3-1 første ledd. Det vises til Skattedirektoratets fellesskriv av 19. mars 1970. Spørsmålet har

senere ikke vært oppe til ny vurdering.

Tjenester med berging og reparasjon av biler er avgiftspliktige. Så vidt vi erfarer vil de aktørene som driver veihjelp mot årlige premiebetalinger også yte tilsvarende tjenester overfor andre, og således få delt virksomhet. Etter direktoratets vurdering utpreger heller ikke veihjelp av omhandlede art seg som en typisk finansiell tjeneste. På den annen side er det på det rene at angjeldende veihjelptjenester innebærer at tjenesteyterne forplikter seg, mot forhåndsbetaling, til å yte avtaleparten den ytelse man ble enige om skulle ytes dersom nærmere angitte omstendigheter inntreffer. Avtalene oppfyller således fullt ut den definisjonen av begrepet forsikring som ble lagt til grunn i CPP-saken, og som Finansdepartementet også la til grunn for sin avgrensning av unntaket for omsetning av forsikring i sin tolkingsuttalelse av 15. juni 2001 om merverdiavgiftsunntaket for finansielle tjenester. Finansdepartementet forutsatte der for øvrig at det ved tolkingen av unntaket for finansielle tjenester skulle ses hen til EUs avgiftsdirektiv og praktiseringen av unntaket for finansielle tjenester innen EU. Det ble presisert at man særlig burde se hen til hvordan unntaket praktiseres i Danmark og Sverige.

Skattedirektoratet finner på grunnlag av ovenstående at angjeldende veihjelptjenester mot betaling av abonnement/premie må anses som forsikringstjenester omfattet av unntaket for finansielle tjenester i merverdiavgiftsloven § 3-6 bokstav a. Den rettsoppfatning som ble lagt til grunn i det tidligere nevnte fellesskriv av 19. mars 1970, kan derfor ikke lenger fastholdes.

Det presiseres at dersom abonnementet eller kontingenten dekker andre, i seg selv, avgiftspliktige ytelser som ikke kan anses som tilknyttede tjenester, som avgiftsmessig skal behandles på linje med forsikringstjenesten, vil disse utløse avgiftsplikt. Tjenesteyter må i så fall på skjønnsmessig grunnlag avgiftsberegne en del av abonnementet.

De har anmodet om at det fastsettes et tidspunkt for når den nye rettsoppfatning skal følges, eventuelt at det fastsettes overgangsregler. Det er i den forbindelse vist til hvordan den endrede rettsoppfatning ble gjennomført i dansk avgiftsrett.

Skattedirektoratet presiserer at en dynamisk rettsutvikling på linje med det man for eksempel synes å ha i Danmark, ikke har vært praktisert i norsk avgiftsrett. Det vises til skattekontorets anførsler ovenfor. Skattedirektoratet antar imidlertid at det ikke vil være adgang til å foreta fastsettelse til ugunst for avgiftssubjektet begrunnet i at det inntil nå har fulgt den rettsoppfatning som ble lagt til grunn i direktoratets fellesskriv fra 19. mars 1970.

For terminer som utløper etter 1. januar 2011 har avgiftssubjekter adgang til å kreve endring i tidligere avgiftsoppgjør på nærmere vilkår. Det vises til merverdiavgiftsloven § 18-3 som trådte i kraft 1. januar 2011. For tidligere utløpte terminer har ikke avgiftssubjekter noe rettskrav på tilbakebetaling av uriktig anført avgift i salgsdokumentasjon som er innbetalt. Det vises til merverdiavgiftsloven § 11-4 som fastslår at beløp uriktig oppgitt som merverdiavgift i salgsdokumentasjon skal innbetales. Bestemmelsen viderefører tidligere lov § 44 tredje ledd. Det har likevel vært en praksis for at avgiftsmyndighetene etter en konkret helhetsvurdering har tilbakebetalt slike beløp. Det vil normalt bli stilt krav om at utgående avgift blir tilbakebetalt til kundene. Ved krav om endring begrunnet i den endrede rettsoppfatning omtalt i dette brev, må avgiftssubjektene korrigere fradragført inngående avgift tilsvarende.

Vennligst oppgi vår referanse ved henvendelser i anledning saken.

Med hilsen

Lars Jone Skimmeland
seksjonssjef
Rettsavdelingen, avgift
Skattedirektoratet

Inge Moen